

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Ivre Ac Potestate Romanorum Pontificum,
Imperatorum, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De petitione hæreditatis, & quem admodu[m] scriptus hæres in
possessionem mittatur. ca. lxx.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

IMPERAT. AC REGVM. 985
DE PETITIONE HAEREDITATIS,
& quemadmodum scriptus heres in pos-
sessionem mittatur.
Cap. LXX.

S V M M A R I V M.

- 1 Hereditatis petitio, eo loco instituenda est, ubi habet domicilium is, qui possidet.
- 2 Testamentum quale esse debet.
- 3 Heres possidere non dicitur, nisi possessionem apprehendat.
- 4 Missio in possessionem qualiter probetur, & qualiter fieri possit, item & quomodo contradictor debeat rationem reddere suae contradictionis, remissum.
- 5 Instrumentum depositum, executionem habet paratam.
- 6 Iudex cartularius quis dicatur.
- 7 Heres petendo missionem ostendens in possessione iudici testamentum, utrum habeat necesse testatoris mortem probare.
- 8 Beneficium. l. fin. C. de a. d. t. diui Adri. toll. cuiusnam competat.
- 9 Quando sunt duo testamenta eodem die confecta, neque de prioritate atque posteritate appareat, Et in vno eorum, aliquis institutus sit heres, in altero, item alius, quis eorum succedet, limita.
- 10 Praescriptionis exceptio, Excludatne petitorium & possessorium, remissum.
- 11 Conditionaliter institutus, utrum, ante conditionis euentum possessionem rerum hereditariarum petere possit.
- 12 Duobus de hereditate contendentibus, quid agendum.
- 13 Quae requirantur ad hoc, ut fiat missio in possessionem, remissum.
- 14 Possessorium d. l. fr. in quo differat ab interdicto quorum bonorum.
- 15 Productio libello petitionis per possessorem hereditatis, quomodo fieri debeant interrogationes.
- 16 In petitione hereditatis, an sit necesse exprimere, siue ex testamento heres, vel ab intestato.
- 17 Forma libelli in hereditatis petitione, remissum.

Art 3

18 Incors

- 18 Incorporalia, aliquando proprie, Improprie, Et impropiissime possidentur.
- 19 Utilis heredit. petitio, an dicatur contra illum, qui cum titulo possidet.
- 20 Probus, rem possessam fuisse per defunctum, tempore mortu, an sufficienter probet in pet. heredit.
- 21 Conventus heredit. petitione, utrum possit lite pendente aliquam rem vendere sine iudici decreto.
- 22 Iuramentum in litem, non deferitur super re non existente.
- 23 Bone fidei possessor, per litis contestationem male fidei efficitur.
- 24 Iudicium universale, an particulare iudicium impediatur.
- 25 Hominis animus, soli Deo notus est.
- 26 Modus probandi quem esse male fidei possessorem, remissus.
- 17 Heredit. peti. tollaturne longo tempore, Et quo tempore prescribitur, remissus.

Et petitio hereditatis eo loco instituenda est, ubi habet domicilium is, qui possidet; & ena proponitur, ubi res ipse sita sunt, sicut superius diximus in regula de actione reali. Missio autem in possessionem si petatur per iudicis officium, ibi consultius per officium iudicis pereretur, ubi res sunt. Iudex autem, in cuius iurisdictione non sunt, mittere non posset per se, sed eo addito; puta iure domicilij rei pronunciare posset, deinde destinare litteras ad eum, in cuius territorio res sita sunt, ut ff. de bonis auctoritate iudicis possit possid. l. cum vhus §. penul. Pro missione autem in possessionem imploratur officium iudicis, ut cum quis est institutus heres in testamento non cancellato, nec in aliqua sui parte vitiatum, mittitur in possessionem, primo quam substitutus, & sic per ordinem de singulis qui gradu precedunt, ut habetur in l. quamvis. C. de edicto diui Adria. tollen. quandoque tamen institutus cum substituto mittetur, ut ff. de heredi. insti. l. si. pater. Fiet missio in possessionem rerum earum, quae testatoris fuerunt tempore mortis, vel per eum detinebatur, ut quia commodatae erant, vel depositae, aut pignorate, cum & haerent

veniant in petitione hereditatis, vt ff. de petitione hereditatis. l. & non tantum. Et quod supra diximus de testamento non concellat.

† Dic, quod testamentum debet esse tale, quod in prima² figura sine vituperatione appareat; nam vitium, quod subiacer oculis corporalibus, impedit missionem rerum hereditarium, secundum Ayo. in rubri. de edicto diui Adria. Vitium autem incorporale, quod non subiacer visui, vt si dicatur filius defuncti in testamento prateritus, & ita dicatur testamentum ipso iure nullum, vel si dicatur falsum, vel si dicatur inofficiosum, vel alio vitio visibili subiectum; vel si dicatur defunctus esse seruus, non impedit missionem, vt in l. quamuis. C. de edicto diui Adria. vt infra dicemus. Item etiam, si ageretur hereditatis petit. vel petitorio iudicio, non pratermitterentur, immo ante alia principaliter cognoscerentur, ut C. de petit. hered. l. liber. Sed in iudicio possessorio secus, nisi possessor probaret incontinenti, & euidenter inuisibilia vitia testamenti, vel aliquas rationes, quibus repellere heredem. vt ff. ad exhibendum. leg. iij. §. ibidem. & de Carboniano edicto. leg. iij. §. cause cognitio. & l. si is, a quo. ff. vt in possessione legatorum. Et si heres sit institutus in testamento nuncupatio post aditam hereditatem, quæ solo animo fit, agatur adipiscendæ possessionis rerum hereditarium per interdictum, quorum bonorum. vt. ff. quorum bonorum. lege. j. Si autem heres sit institutus in scriptis, fit missio per tex. in l. fina. C. edicto diui Adria. tol. & Petrus de bella pertica in lege. ij. C. vbi hereditate agitur, dicit, quod possessorium & scriptum in rem; & ideo reus gratia possessionis sortitur forum: sed vbi possessorium est personale, vt si deieceris aliquem de fundo suo, tunc non sortiris forum gratia rei, sed gratia delicti: & sic dicit, quod vbi res sunt, potest reus conuenire, cum petitio hereditatis sit in rem scripta, & gratia rei sortitur quis forum. & hoc tangit ad ea, quæ dixi in principio. Et nota, quod si duo faciant controuersiam, & quilibet eorum dicat se heredem institutum in solidum, & potestarius, certe ei possessio acquiritur, qui potiora iura

ostenderit, vt in l. vltima. §. fin autem quis. C. de edicto di. Adri. toll.

† Et nota, quod hæres non dicitur possidere, nisi apprehendat possessionem, vt. ff. de acquiren. posses. l. cum hæredes. Et ex istentia sui hæredis facit quem suum hæredem, sed non possessorem. ff. de vsucapio. l. si homo. Ideo sequitur, quod omni hæredi tam suo, quam necessario, quam extraneo est necessarium beneficium legis fin. C. de edicto di. Adri. toll. cum maximum commodum sit habere possessionem, in qua consistit emolumentum fructuum. vt not. ff. de acquiren. pos. l. i. §. ex contrario. & l. certum. C. de rei vendi. & ibi Cinus. Bald. ponit quatuor casus, in quibus licet occupare hereditatem propria autoritate; quos vide per eum in dicta l. fin. in i. col. Sed quando aliquis vult accedere cum licentia iudicis, citantur citandi; & si nemo possidet, nemo est de necessitate citandus; & hæredi scripto ostenso testamento, vt superius diximus, dabitur possessio bonorum, vbi non est contradictor, alias dabitur possessio habenti iura priora, sublata annali exceptione. ita Bal. in d. l. si. in iij. col. & vide Bal. in ix. col. vbi dicit, quæ causæ sint aptæ ad contradicendum.

Et quero, rebus existentibus extra territorium, quid agendum? & dic, quod si pronuntiatio dimittendo fit eum legitimo contradictore, fiet missio ad litteras pronuntiantis; quia inter partes facilius, & iura suum vigorem extendunt vbique. vt l. cum vnus. §. is, qui. ff. de bonis auto. iudi. po. absque litteris vero fieri non posset; quia de alieno processu non potest quis se intrromittere, nisi rogatus, seu inquisitus, quia tunc imaginem gerit illius. si autem nemo contradicit, non potest iudex, qui non discussit, mandare aliquid alij iudici, per ea quæ notat Innoc. in cap. solet, in fine, de sententia excommu. Et nota istam pronuntiationem esse priuilegiatam, vt ab ea appelletur. & Bald. dicit, quod si interloquendo emanauit, possit querela poni superiori; secus si definitiue est pronuntiatum; quia ius facit inter partes. l. si prætor. ff. de iu.

† Et qualiter probetur missio, & missio qualiter possit fieri,

fieri, & quomodo contradictor debeat dicere causam suam contradictionis, vi. Bald. in d.l. fina. in finali, & penultima colum. Et Petrus de bella pertica dicit etiam in l. quamuis. C. de edicto diui Adria. referendo Azonem, quod nulla exceptio prodest contra heredem scriptum, vt non mittatur in possessionem; nisi paratus sit incontinenti probare, qui eam opponit; & dicit, quod illa exceptio non est aliter admittenda; neque a filio preterito, qui sit in possessione.

Et Alexand. in d.l. quamuis, dicit, quod exceptio, quæ venit in continenti probanda, non videtur requirere altiore indaginem. & dicit etiam ibi Alexan. quod exceptio dolo facis, quia petis, quod restitutus es, habet locum in iudicijs possessorijs, quando excipiens offert probare in continenti exceptionem. Sed istud limitatur aliquibus modis per Angelum, & Paul. de Cast. in d.l. quamuis. & Petrus dicit, quod non habet locum ista exceptio in interdito adipiscendæ. & Alexand. de hoc se remittit ad ea, quæ dixit in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. possess. & Alex. in d.l. fin. dicit, quod testamentum habet executionem paratam. & ad hoc Bar. ponderat illum tex.

† Et instrumentum depositi habet executionem paratam secundum Barto. in l. si quis, in verbo illico. C. depositi. Angelus etiam in aucten. de hæredi. & Falcidia. §. illud. dicit, quod legatarius, vel fideicommissarius petunt contra heredem executionem testamenti pro legato, vel fideicommissio. Est notabilis gloss. in verbo, decreto. alium casum ponit Barto. in l. ij. ff. de iure iuran. per illum tex. scilicet quando promissor deferret iuramentum stipulatori iuranti se debere recipere, quantum in ipso contractu stipulationis est deductum. de quo vide Bald. & Salicet in l. j. C. de rebus creditis. & vide Bald. in l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & Paulus de Cast. in l. post rem. ff. de re iudic. Alium casum vide per Imol. & Pal. in l. ait prætor. §. j. ff. de re iudicata, scilicet quando instrumentum continet præceptum factum a notario ei, qui se in contractu obligauit; & se debere confessus est: † attento, quod notarius de iure communi est iudex cartularius habens iurisdictionem in volentes; iuxta notata

Rrr s

per

per docto. in l. j. ff. de iudi. cum similibus. Dicit etiam Alexand. in d. l. fin. quod cancellatio reddit scripturam suspectam; & sic instrumenta, quæ habent executionem paratam, non debent esse cancellata. ita Pau. allegando Bald. in d. l. fin. & dicit hoc debere intelligi, quando cancellatio esset in parte substantiali. vide Bart. in l. j. in fine. ff. de his, quæ in testamento delentur. & vide Pau. in l. nostram. C. de testam. Et de scriptura suspecta vide Bald. in consi. xj. secunda parte. Et in quantum Iaso. quarit in dicto. l. fin. quid si originale habet interlineationes diuersarum manuum. vj. Ludouicum Romanum in singularibus fol. viij. & ibi vide, quid si in instrumento exhibito deficiat dies, & in originali non deficiat. Et vide Bald. in dicto consi. incipiente, in Christi nomine. punctus in quæstio. Laurentij, & c. & vide Iason. in principio iij. col. & vide in vi. col. vbi dicit, quod rasura instrumenti regulariter vitiat instrumentum. vide Spec. in titulo, de rescriptis. presenta. in §. dicto, versic. item excipitur, doctor. in cap. cum inter dilectos. de fide instrumentorum. Abb. in ea. cum venerabilis, de religiosis domibus. Et est notandum, quod fideicommissarius habet remedium dictæ l. fin. postquam in eum sit translatum ius hæreditarium. ita Alexand. referendo Barto. & alios. Iaso. in iij. colu. tenet etiam, quando fideicommissario vniuersali esset facta restitutio, quia ante restitutionem nullum ius habet; & hæredi, qui semel cecidit à possessione rerum hæreditariarum, non competit amplius petitio hæreditatis, nec bonorum possessio. Item in fideicommissario vniuersali. Iaso. vt supra.

7 ¶ An hæres petendo se mitti in possessionem, & ostendit testamentum iudici, habeat necesse probare mortem testatoris. Bart. in d. l. fin. tenet, quod non, ex quo habet instrumentum testamenti; & sic præsumptionem pro se, quod testator sit mortuus; quia viuo testatore notarius non debet dare copiam testamenti hæredi. allegat l. ij. §. sed si dubitetur, cum l. sequenti. ff. quemadmodum testamenta aperiantur. Salic. & Pau. tenent cum Bart. sed Alexand. reprobat Bar. & secundum eum requiritur saltem semiplena probatio mortis, quæ in summarijs, vel in istis executijs suffi-

sufficit, vt declarat Bar. in l. ij. §. fina. C. vbi in rem actio. vel saltem requiritur iuramentum hæredis, vt in l. thesaurus. ff. ad exhibendum. Iason. ibi tenet cum Bar. in iudicio possessorio, quod est modici præiudicii: sed si vellet facere declarari se hæredem, & sic in petitorio, deberet probare testatorem esse mortuum. Et qualiter, & per quos modos possit probari, vide doct. in l. si quidem. ff. solu. ma. & in dicta l. ij. §. dubitetur & quilibet præsumitur viuere tempus, centum annorum, vt lege. si. C. de sacrosanctis ecclesijs.

† Et nota, quod substituto vulgari, vel pupillari, & substituto venienti ex tacita pupillari contenta sub expressa vulgari competit remedium possessorium dictæ l. fina. vide Iason, in iij. col. & Bart. tenet etiam, & bene loquitur, vt refert Alex. in d. l. si. in iij. col. vbi etiam tenet, quod etiam competit remedium dictæ l. filio non instituto a matre, quæ post natiuitatem filij mortua est illo filio præterito; qui tamen pro instituto habetur. text. notabilis in l. iij. ff. de inofficioso testamento. & ibi vide Bald. tenentem istam opinionem.

Et dicit Barto. quod etiam Episcopo pro pauperibus competit beneficium dictæ l. & idem secundum Barto. in executore, maxime pauperum, tenent Innoc. & alij in c. cura tibi, de testa. Barto & omnes in l. hæreditas ad Statum. ff. de hære. institu. & in l. centurio. ff. de vulgari, & pupillari. dū tractat de copendiofa facta puberibus. Sed nota, quod iudex debet esse competens ad mittendum hæredem in possessionem, quia debet habere merum, & mixtum imperium: & requiritur, quod bona sint in territorio suo; alias, vt iā diximus, scribet iudici illius loci, in quo bona sita sunt. & vide de hoc Iaso. in v. col. Sed nota, quod appellatione hæredis largo modo continetur bonorum possessor, & sic competit ei remedium dictæ l. vt per docto. ibi. & in dicta l. si.

Dubitat Bal. an competat dictum beneficium venientibus ab intestato, postquam probauerūt per testes redactos in scripturam, quod eis delata erat hæreditas ab intestato; & dicit, quod videtur, quod sic ex æquitate, qua dicimus

compe

competere instituto in testamento nuncupatio; quia venientes ab intestato habent tacitam voluntatem defuncti. l. conficiuntur & l. si quis cum nullum, ff. de iure codicillorum. dicit tamen Bald. non audeo hoc firmare, quia nulla lex hoc dicit. sed Alexand. in vide colu. tenet cum Bald. & Iaso. in vij. colum. & allegant plura fundamenta. Et est notandum, quod scriptura priuata testamenti in scriptis solenniter conditi valet, quando non est vitiosa. ita Alexand. in v. colum. Item nota, quod fideicommissarius universalis, cui pure debet restitui hereditas, si sit in possessione rerum hereditariarum, est legitimus contradictor ad impediendum possessionem heredi scripto: secus si non possideret. ita Alex. in d. l. si. in ix. colu.

9 † Et nota, quod quando sunt duo testamenta eodem die confecta, nec apparet de prioritare, neque de posterioritate; & in vno est institutus vnus, & in alio alius, nemo eorum erit haeres propter nimiam incertitudinem. Ista est communis opinio secundum Alberi. in dicta l. fina. salvo, nisi vnus eorum possideat, alius non, vel nisi in vno testamento essent instituti venientes ab intestato, secundum Barto. sed meo iudicio hoc est parue utilitatis; quia forsitan esset vtilius venientibus ab intestato succedere ab intestato, quam ex testamento. Sed dic, quod si in vno testamento esset aliquid relictum pie causae, in alio non; illud testamentum praesumitur vltimum, & praeualet. ita Iason. in dicta lege. fina. in finali colum. allegando Ludouicum Romanum in auctent. similiter. C. ad l. Falcidiam. & ibi vide, quid in duobus rescriptis; quid si reperiantur duo instrumenta; quid in duobus codicillis. & de duobus rescriptis sub eadem data inuicem contrariis, text. est in cap. si a sede, de praebendis, in vi. & ibi vide docto.

20 † Et nota, quod exceptio praescriptionis excludit tam petitorium, quam possessorium. ita Bart. post gloss. in d. l. si. Et nota, quod apertura testamenti debet fieri secundum consuetudinem loci, in quo celebratus est actus apertura. ita text. in l. ij. C. quemad. testa. aperi. Et petitur aperi officio iudicis in l. j. eodem titulo. Et qui petit aperi, debet

iurare

furare de calumnia, asserendo putare sua interesse. *tex. in l. fina. eod. titu. & dicit Pau. de Cast. in dicta l. i. quod si qui petit, non vult facere expensam, nisi sit certus aliquid sibi esse relictum, quod iudex potest compellere notarium ad ostendendum ipsi iudici. Et si aliquid est relictum, faciat dari in publicam formam illam particulam, quæ ad illum pertinet, cum die, & consule taliter, quod fidem faciat. & ita dicit de facto seruari.*

Et nota, quod institutus sub conditione non potest petere ante conditionis euentum possessionem rerum hereditarium. *text. est in l. i. C. de edicto diui Adri. tollen. Et nota, quod in iudicio quantuncunque summario persona cum qua litigatur, debet plene legitimari, licet causa ipsa requirat summariam cognitionem. ita Bar. & Sali. in l. quæuis. C. de edicto diui Adria. & Alex. ibi ad finem. & Bal. in extrauaganti, ad reprimendum.*

Et quia superius diximus, quod rasura instrumenti vitiat instrumentum, vide tamen plures limitationes per Iaso. in d. l. fin. Et est notandum, quod si hæres possidet aliquas res hereditarias, & aliquas non, debet petere confirmari in possessionem earum rerum, quas non possidet, & de nouo mittatur in possessionem earum rerum, quas non possidet. & iste erit in practica totus modus agendi. ita Alex. in d. l. fin. in fi. reprobando Cinum.

Quid in eo hærede instituto, in quem auctoritate statuti ipso iure intelligitur translata possessio? & quid de patre, cui desert hæreditas repudiata per filium? *vi. Alex. in d. l. fin. in iij. col.*

† Et est notandum, quod si duo contendunt de hæreditate, consilium est, quod quis præueniat in occupando bona: sed si simul concurrunt, ne partes veniant ad arma, iudex inhibebit vtrique, ne ad possessionem accedat. ita Inno. in cap. præsentia, de probationibus & Spec. in tit. de sequestratione possession. & fruct. vers. sed nunc idem, dicit, ne partes veniant ad arma, res litigiola debet sequestrari. Ego intelligo hoc esse verum, si neuter possidet; sed si vnus possidet, propter metum armorum non est recedendum a recto tramite iuris. ita Bal. in l. fi. C. de ordine cog. & in ca. ij. de

ij. de vita, & honest. clericorum. & in cap. i. de sequestrati, possell. & fruc. & vide Bal. in l. ordinarij. C. de rei vendica. & vide Hippolitum de Mar. in practica sua, in fol. liij. & vide Iaso. in l. quidam æstimauerunt. ff. si cer. de vbi ipse secundum Pau. & Alex. quærit, an iudex possit cogere partes litigantes ad faciendum compromissum in amicum cōmunē: & licet de iure nemo cogatur facere cōpromissum, ipse tamē Iaso. ponit ibi aliquas limitatiōes: & nō refero, si cer sint singulares; quia non sunt presentis speculationis.

¶ Et nota secundum Paul. de Castro in d. l. si. quæ requirantur ad hoc, vt fiat ista missio. Primo, quod de testamento sit confecta scriptura, & sic testamentum in scriptis; & sufficit; quod producat coram iudice, & aperiatur secundum formam superius iam dictam absque eo, quod testes ibi descripti recognoscant suas subscriptiones, & sigilla, quantum ad effectum possessionis. Sed hoc non sufficeret, si hæres ageret petitione hæreditatis: sed quia missio ista est modici præiudicij, sufficit, quod prima facie appareat testamentum solenne: quia sufficit summaria cognitio non plenaria. Intellige etiam secundum Pau. quando confecta est scriptura notarij. Si autem nulla est confecta scriptura, non potest fieri missio, nisi primò examinentur testes, & eorum dicta publicentur auctoritate iudicis, vt habetur in l. publicari. C. de testamentis. Et requiritur, vt iā dixi, quod bona, in quibus sit missio, tenerentur per defectum tempore suæ mortis. quod intellige iure dominij, siue iure possessionis, siue detentionis, vt sunt res depositæ, & commodatæ, quia etiam pro illis datur petitio hæreditatis vt in l. & non tantum. ff. de peti. hære. Et etiam fiet missio in bonis, quæ colonus, vel inquilinus, vel precario possidens possidebant nomine defuncti; quia possessio civilis erat penes defunctum, vel si non erat, vt in precario. poterat tamen reuocari, & sic fingebatur esse. Et requiritur, quod de tali missione conficiantur scripta publica apud acta; & sicut acta iudicialia debent apparere per scripturam; & alias non possunt probari, nisi proponeretur, quod scriptura fuit confecta, & perdita, vt in c. quoniam contra falsam. de probationib. iuncto eo, quod habetur in lib. quo-

quoties, in f. ff. de probationi. ita est detenuata, que cōceditur auctoritate dictæ l. fi. & vide de hoc Pau. in d. l. fin. in ij. colum.

Et t̄ in quo differat possessorium dictæ l. fin. ab interdicto, quorum bonorum, quod etiam est adipiscendæ, vide Pau. de Cast. ibi. in v. col. vbi dicit inter alia, quod interdictum, quorum bono, est de iure prætorio, & interdictum dictæ l. fin. est de iure ciuili, & habent se tanquam excessiua, & excessiua.

Et nota, quod contra petentem istud interdictum potest opponi exceptio præscriptionis; & est speciale in ista exceptione; quia redarguit heredem de negligentia. vide Paul. in vi. col. d. l. & Pau. in col. v. quærit, in quo differat istud interdictum à petitione hære. & dicit; dic, vt in glo. excepto vno. in quantum dicit in possessorio non veniunt, nisi corporalia.

Restat nunc, vt magis latè aliam partem regulæ aggrediamur. scilicet de petit. hære. quia ea, quæ in vltimis dicuntur, melius memoriæ commendantur iuxta formam tex. in ca. liquido, de consecrat. dist. ij. Ideo notabimus, quod petitio hereditatis quandoque est directa, quandoq; vtilis. Et petitio hereditatis directa datur succedenti ex testamento, vel ab intestato per legem, vel senatusconsultum. Item datur petitio heredi succedenti per se, vel per alium, vt ff. de petitio. hære. in l. i. ij. iij.

Et t̄ est notandū, quod proposito libello petitionis hære. 15
re. faciendæ sunt interrogationes possessori, qualiter possideat, vt l. i. in principio. & l. de ætate. §. ij. c. de interrogatorijs actionibus. Et debet interrogari possidēs, an credat se heredē. Si respondeat, credo, proceditur in petitione hære. quia possidet pro hære. Si respondeat, nō possideo pro hære. sed habeo titulū, & probauerit; nō procedetur in petitione hæred. si non probauerit, præsumitur, q̄ pro possessore possideat, & sic secundum Azonē intelligitur, quod dicitur in l. cog. C. de petitione hære. & sic ille cogitur dicere, vtrū pro hærede, vel pro possessore possideat vel secundū Azo. videtur, q̄ debebat interrogari, possides pro hærede, an pro possessore? an non? & satis erat, si respondeat, possi-

possideo pro hærede, vel pro possessore, vel non possideo.
 & serua: vt si de mandacio conuincatur, amittat posses-
 sionem, si dolo, aut lata culpa mentiatur. vt ff. de rei vendi. l.
 penul. alioquin poenitere potest cum nō sit lis contestata,
 vt ff. de interrogatorijs actioni. l. de ætate. §. vlti. † Et no-
 ta, quod in petitione hæredi. non est necesse exprimere, an
 sit hæres ex testamento, vel ab intestato, nec est necesse ex-
 primere, an sit hæres immediate per se, an vero per mediā
 personam, quæ petitio hære. est in rem. & vniuersalis ad-
 mittitur petitio causa non expressa; vt l. sed & si lege §. pe-
 titio. ff. de petitione hæred. & l. si mater, in principio. & ibi
 vide Barto. Sed si iudex videret multum interesse rei con-
 uenti, potest cogere actorem ad declarandum per l. defen-
 sor. §. illud. ff. de interrogatorijs actionibus, & tenet Bar. in
 l. iij. ff. de petitione hæred. & vide Iaso, §. actionum. Instit.
 de actionibus. in. xxiiij. colum. Et nota, quod non tenetur
 quis in petitione hære. specificare res hæreditarias; immo
 sufficit petere hæreditatem rebus non specificatis. gloss.
 est notabilis in l. i. in principio. ff. de edendo; quam sequun-
 tur communiter omnes docto. & etiam comprehendun-
 tur ea, quæ post libellum productum coepta sunt possideri
 per reum conuentum, & sic ea, quæ non fuerunt specificæ
 petita. vide Sali. in l. edita. C. de edendo. Accedat, quod in
 simili dicimus in dote, quod etiam est iudicium vniuersa-
 le, sicut petitio hære. & per Bar. & docto. in rub. ff. soluto
 matrimonio. Et in dote procedit libellus; si aliquis simpli-
 citer petit condemnari ad restituendam dotem non facta
 specificatione alicuius rei dotalis, vt per Bar. Bald. & Salic.
 in l. fina. C. de sententijs, quæ sine certa quantitate prose.
 Et petitio hæredi. competit, siue quis sit hæres in solidum,
 siue pro parte, vt l. licet minimam, cum fratribus. ff. de pe-
 titione hæred. dummodo illa pars sit tota hæreditatis; &
 sic contineat iura actiue, & passiue, vt late per Bartol. in l. si
 quis seruum. §. si. ff. de legatis. ij.

† Pau. de Castro in l. regulariter. ff. de petitione hære.
 ponit formam libelli, & dicit, quod declaretur hæres; nam
 hæc actio est mixta, & sicut in rei vendicat. quis petit de-
 clarari se dominum; ita & in ista petit declarari se hæredem;
 & hoc

& hoc venit iure actionis. Item petit condemnari aduersarium ad restituendum, quod possidet, vel in totum, vel in parte, si est hæres pro parte, quantumcunque res sit modica, & pars hereditatis, quam præten dit habere, sit magna: nam si valet mille, & res, quæ possidetur valet decem; non petit condemnari, nisi in dimidia ipsius rei. Et hæc actio datur contra illum, qui possidet pro hærede, vel pro possessore, ut iam diximus. Et pro hærede dicitur possidere, tanquam hæres, cum non sit. Et qui non asserit se heredem, nec allegat titulum, datur contra illum dicta actio, si rem hereditariam, licet minimam, vel aliquod ius incorporale possideat: nam ista duo requiruntur ad hoc, ut ista actio contra aliquem detur, ut notatur in lege, regulariter. Et hæc actio non datur contra titulo possidentem, ut l. hereditatem. C. in quibus causis cessat longi temporis præscriptio.

† Et incorporalia aliquando propriè possidentur, aliquando ¹⁸ impropriè, aliquando improprièssimè, & iura incorporalia quasi possidentur. Et dicitur possessio impropriè, quando non coheret rebus corporalibus, ut sunt actiones, quas quis habet contra aliquem: propriè, quando coheret rebus corporalibus, servitutes: improprièssimè, ut sunt actiones, quibus quis alicui tenetur. Et quantum ad istam materiam contra ipsum datur hæc actio, sicut debitor hereditarius, ut in l. nec ullam, in fine. ff. de petitione hereditatis. Ergo necessario oportet dicere, quod habeatur pro possessore, cum non detur, nisi contra illum, qui possidet, ut in lege regulariter. ff. de petitione hereditatis, & ibi est glossa, quæ semper allegatur, quod actiones non propriè possidentur, nec quasi possidentur, sed impropriè, & improprièssimè. Ideo pro eis non datur interdictum possessorium, ut in l. ij. ff. quorum bonorum. & dicit Pau. de Castro, quod per hoc legistæ reprehendunt canonicos, qui dicunt, reperiri possessorium in actionibus personalibus, ut in capit. quærelam, de electio. sed illud procedit secundum Pau. in actionibus personalibus competentibus ad aliquid annuum, vel menstruum præstandum; non sic, quando præstatio non est annua, vel menstrua. Ita loquitur

Sff

tur

tur gloss. in dicta l. regulariter; Ideo decisio canonistarum est bona, & utilis; quia si ille, qui est in quasi possessione annuæ præstationis, turbetur, vel spoliatur in ea, habet utile interdictum, uti possidetis, vel unde vi. ut in illo cap. quærelam. & vide doctor. in l. certis annis. C. de pactis. & omnino vide Innocent. in cap. in literis, de restitutione spoliatorum.

- 19 ¶ Et est notandum, quod petitio hæreditatis utilis datur contra illum, qui possidet cum titulo, si titulus non est habilis ad transferendum dominium, ut in l. nec ullam. & in l. Meratius. ff. de petitione hæreditatis. Et quia superius diximus, quod petitio hæreditatis non datur contra titulo possidentem, ut colligitur ex dicta lege. nec ullam, est necesse assignare rationem, quia est principale fundamentum totius materiae gloss. in l. hæreditatem. C. in quibus causis cessat long. temp. ponit unam rationem, quia qui asserit titulo possidere, non contradicit agenti, nec negat ipsum esse heredem, sed dicit rem, quam ipse possidet, non pertinere ad alium, sed ad se; quia emit à tali, vel fuit sibi donata: sed quando non allegat titulum, sed asserit se heredem contradicit agenti; & iudicium non est nisi inter dicentem, & contradicentem: & ubi non est contradictio, non est propriè iudicium; quia actor principaliter asserit se esse heredem, & hoc petit declarari, Et in hoc deberet esse contradictio, ut esset proprium iudicium. Ita ratio est bona, sed non perfecta; ideo doctor. assignant, aliam rationem, quia qui allegat titulum, allegat potentius ius, & fortius, quam ille, qui asserit se heredem, & agit hac actione, ubi non solum veniunt res, quæ erant in dominio defuncti, sed veniunt ea quæ fuerunt in hæreditate reperta, vel quia commodata defuncto, vel penes eum deposita, ut in l. & non tantum. ff. de petitione heredi.
- 20 ¶ Et sufficit probare, quod res, quam petit, tenebatur, & possidebatur per defunctum tempore mortis. Illud est facile probare, sed ille, qui allegat titulum, allegat dominium, vel quasi dominium; unde cum possit esse, quod res, quæ petitur, fuerit in hæreditate reperta, tamen non erat defuncti, sed erat illius, qui nec possidet

fidet ex titulo, quem allegat; non sequitur, tu es hæres. & ista res fuit in hæreditate reperta, ergo debes me vincere, cum ego allegem potentius ius, quam, tu: ideo ne frustra litiges, repelleris ab agendo. Et tunc titulus excludit hanc actionem, quando est sufficiens ad translationem dominij, vel quasi; alias secus; vt in titulo commodati, vel depositi. ita Pau. de Castr. in l. regulariter, in iij. col. ff. de petitione hære. sed Iaso. in §. actionum. In l. de actio. in xxviii. col. non telerendo Pau. de Castro in d. loco contra morem suum, dicit, quod rationes, quare petitio hære. non datur contra titulo possidentem, vnam ponit gloss. in l. hæreditatis. C. de petitione hære. aliam ponit gloss. in l. hæreditatem. C. in quibus causis cessat lon. tem. & ambas reprehendit Bart. in d. l. hæreditatis. & ibi assignat veram rationem, quæ communiter tenetur, & fuit ratio antiquorum, & tenet Cinus, in l. cogi. C. de petit. hære. quod ille, qui agit petitione hære. fundat se solum in titulo suo. Si igitur conuentus possidet, & habet titulum, sicut ipse. vnde cum habeat istud plus, quod possidet, merito non debet conueniri petitione hæred. & etiam suprascriptam rationem ponit Bart. in l. pro hærede, in principio. ff. de peti. hære. & vide ibi Iaso. ponentem aliquas limitationes ad dictam regulam in d. §. actionum. in xxix. & xxx. colu. Sed miror de antiquitate, quæ lucernam & tot paginas inaniter consumpsit. Nam si aliquis diceret, quare petitio hæreditatis non datur contra titulo possidentem? respondet, quia petitio hæred. fuit introducta à iure ciuili; & si daretur contra talem, esset tollere defensiones, quæ iure ciuili competunt iusto titulo possidenti. Nota bene hoc, quia alia potius videntur esse somnia, quam prudentium opiniones.

Et hæc actio datur contra possidentem prætia rerum hæreditariarum, vel exacta debitoribus hæreditarijs. Item datur contra habentes actionem occasione rerum hæreditariarum, vt teneantur cedere, si erant bonæ fidei possessores. de hoc vide text. in leg. etiam. §. item à debitore. & vide ibi Bart. & Pau. ff. de petit. hæred. & feudum, vel emphiteosis an veniant in petitione hæred. vide Bart. &

Sff 2

Pau.

Pau. in l. item videndum. §. nunc videndum. An autem possessor hære. si rem aliquam alienauit, nunquid preest teneatur ad rem hæreditariam? vide Barto. in l. imperator §. si. ff. de legatis. ij.

21 † Et an conuentus peti. hære. possit pendere lite vendere aliquam rem sine licentia iudicis, ita quod alienatio valeat, vide notabilem textum in l. diuus Pius, in principio. ff. de peti. hære. vbi dicitur, quod potest alienare res hæreditarias, si præstitit satisfactionem.

Et sunt hæc notanda, quod incorporalia veniunt in ista actione, cum illa natura tantum, quam habent naturaliter non accidentaliter. Et ideo vnum simpliciter, quod à principio debebatur, veniet in hæreditatis peti. non aliud, quod est ex insciatione, vt lege. item veniunt. §. cum prædiximus. & l. illud. §. actionem. & l. euieta. ff. de peti. hære.

Item in ista actione veniunt res principales, & omnia rei accessio. Et vna est hæc actio pro rebus, & fructibus, quia est vniuersalis. Et quidam dicunt, quod bonæ fidei possessor in hac actione non facit fructus suos, sed vide res in l. item veniunt. §. item; vbi dicitur, quod fructus industriales à bonæ fidei possessore percepti, veniunt in hac actione iure actionis, scilicet, petitionis hære. licet in rei vindicatione aliter sit. vide ibi Pau. de Cast. in d. l. item veniunt, ff. de peti. hære. & ibi videle. sed & si l. §. vlt. & l. quod si quis. & l. ancillarum, cum similib. & accipe fructus impensa deducta, vt. ff. eod. l. si a patre. §. vlt. Item veniunt omnia, quæcunque occasione alienationis rerum habuit possessor, vt puta pœnam, vel vsuram. Item venit damnum datum possessori, vt. ff. de peti. hæred. l. si a patre. §. si possessor. Item veniunt in hac actione, quæ possessor exegit à debitoribus hæreditarijs nomine suo, non nomine veri hæredis. tex. in l. sed & si lege. §. de. peti. ff. de peti. hære. & vi. Azo. in summa. in rub. de petitione hære. & vide l. iij. §. debitor. ff. de transactionibus. Item veniunt ea, quæ quis dolo desijt possidere, si extant. Si verò sunt deperdita, vel diminuta, teneatur ad pretium commune, quia in rerum natura desijt esse diminutum, vt. ff. de petitione hæred. l. si possessor. §. vltim.

& l. deperditum. Et hoc in rebus hereditariis, quæ non o-
nerabant hereditatem, vel non erant steriles; nam in his, si-
quidem vendantur post litem motam, vel ante, venit tan-
tum pretium acceptum, ut ff. de petito. hered. l. item ve-
niunt. §. a quo. & l. si possessor. §. j. & ff. de rei vendic. l. item
si verberatum. §. si quis rem. Item veniunt usure fructuum; &
omnia prædicta veniunt præstata a malæ fidei possessore; in
bonæ fidei autem approbatur regula, quæ non fallit, id est
quod nullo casu teneatur aliquid præstare in petitione hæ-
re. nisi in quantum sit locupletior tempore rei iudicatæ,
vel litis contestatæ.

Bonæ fidei autem est, qui habet iustam causam putan-
di se heredem, vel etiam iniustam errando, puta in iure, ut
satis sit, quod non versatur dolo. ut litem veniunt. §. om-
nes. & l. sed & si lege scire. §. consului. ff. de petito. hered. & l.
igitur. §. ij. ff. d. libe. causa.

Restat nunc, ut dicamus, quid de illo, qui dolo desijt
possidere, & res extant non deperditæ, vel diminutæ; &
conventus nullo modo potest restituere; contra illum ius-
ratur in litem, ita Azo. in rubri. deti. hære. Sed tu vide doct.
in l. possessor. §. restituere. ff. de peti. hered. & ibi dicit Pau.
de Cast.

¶ Nota mirabilem decisionem, quod iuramentum in li 22
tem non deferatur super re non extante, licet reus fuerit in
dolo; quia non sufficit dolus præteritus, ut deferatur, sed
requiritur dolus præsens. Et nota declarationem ad §.
idem placere, ubi dicitur, quod cõuenitur ad pretium ille,
qui post petitam hereditatem vendidit. Nam potest con-
ueniri etiam ad res ipsas cum fructibus, & potest iurari in
litem contra ipsum re extante propter delictum præteri-
tum, licet in præsentem non sit in dolo; quia facit, quod face-
re potuit, ut recuperaret, & non potuit. ut in d. §. restituere.
& ff. pignoris. si fundus. §. in venditione. sufficit ergo do-
lus præteritus, si res extat; secus, si non extat. & hoc vult in
effectu tex. in d. §. restituere.

Et ibi querit Pau. quare super re, quæ non extat, non
deferatur iuramentum in litem? responde secundum Pau.
quia super illa, quæ non erat, non potest haberi affectio,
Sff 3 cum

cum non potest restitui; quando autem erat, potest restitui: & ideo, ut restituatur, iuratur contra dolosum, ut sit solitus ad restituendum. & vide de hoc Pau. in l. sed & si lege. §. si ante litem. ff. de petit. hære. ubi dicit, quod ad defendendum iuramentum in litem, non requiritur contumacia in non restituendo ad mandatum iudicis, sed sufficit dolus in definendo possidere. Sed in actionibus stricti iuris videtur requiri dolus in non restituendo ad mandatum iudicis, nec sufficit primus dolus, ut ff. de rei vendi. l. qui restituere, in fi. & vi. Paul. de Cast. in l. in actionibus. ff. de in litem iurando. Et nota, quod qui dolo desijt possidere, tenetur utili actione, quæ succedit loco directæ; quia verè non possidet, sed habetur pro possessore; sed hæres eius tenetur actione in factum, vide docto. in l. nec ullam. §. is autem. ff. de petitione hæredi. Et hæc actio quandoque dicitur directæ, quandoque utilis, vide docto. in l. etiam. §. j. ff. de petitione hæredit.

23. † Et nota, quod possessor bonæ fidei efficitur malæ fidei per litem contestatam, immo per litem contestatam secundum glo. & Salic. in l. j. C. de petit. hære. & bonæ fidei possessor hæreditatis an faciat fructus suos, vide. Pau. in d. l. j. C. de petitio. hære.

Et nota, quod si petitor hæreditatis soluit creditoribus hæreditarijs, in casu succumbentiæ subuenitur officio iudicis mercenario vel negotiorum gestorum actione, de quo vide Paul. de Cast. in l. si in fin. colum. C. de petit. hære. Item nota, quod controuersia dicitur ante litem contestatam, glossa est in l. diuus Pius. ff. de petit. hære. Idem in quarimonia, ut in l. iij. C. si reg. & ff. de procuratoribus. l. non solum. §. si status. & notat Cinus in l. si quis maior. C. de transactionibus.

Et nota, quod vitium litigiosi in vniuersalibus contrahitur per solam citationem, rex. est in d. l. diuus Pius, & esset in singularibus iudicis, si sit quæstio de dominio, ut in aucten. de litigiosis. §. j. & illa aucten. est posita in titulo de litigiosis. Hoc nota ad ea, quæ superius dixi de malæ fidei possessore. & notabis etiam, quod quæstio hæreditatis deferatur, quousque quæstio de falso testamento expeditur.

Nam

Nam sicut possessor hereditatis debet satisfacere, quando mota est controuersia super hereditate; ita quando est mota super falso testamento, quæ est præparatoria ad petitionem hære. tex. est in l. diuus Pius. §. diuus.

† Et nota, quod iudicium vniuersale non impedit iudicia particularia. vi. doct. in l. si testamentum; & in l. si quis libertatem. ff. de peti. hære. Et nota etiam ea, quæ tradunt doct. in l. si bonæ fidei. vbi dicunt, quod iudicium vniuersale potest moueri per tertium. Et nota, quod emens hereditatem à fisco potest hac actione conueniri, vide doct. in l. si quis ius. ff. de peti. hære. & vide ea, quæ dicunt in l. nec ullam. §. item si quis fisco, eodem titulo.

Et nota, quod in restitutione hæred. habetur ratio impensarum factarum in infirmitate, & sepultura defuncti, & probatur per sacramentum, vbi expensa sit verisimilis arbitrio boni viri. vide doct. & Salice. in l. in restituenda. C. de peti. hære. & vi. tex. in l. si in §. in computatione. C. de iure delib. vbi vi. Alexandrum & doct. & vi. tex. in l. si quis pro redemptio. C. de donatio. Item nota, quod si possessor sine titulo dubitans conueniri hac ratione, acquirit titulum ab aliquo tertio, non euitata actionem, quæ iam nata erat. vide doctor. in l. si rem, & præciū. ff. de petition. heredita. & ista questio fuit disputata in l. cogit. C. de peti. hæred.

† Et quia superius diximus de malæ fidei possessore, & probatio est difficilissima, cum animus hominis soli Deo sit notus, vide modum probandi per Paul. de Castr. in l. sed & si lege. §. quod autem. ff. de peti. hære. & ibi vide multa per doct. circa malæ fidei possessores. Est autem actio peti. hæred. ciuilis, quia senatusconsultum induxit, vt. ff. de peti. hæred. l. item veniunt. §. pridic. & ff. de legibus, & senatusconsult. l. ius ciuile. vnde & centumuiralis dicitur hæc actio, quia senatores centum erant numero, vt in l. vlti. C. de peti. hære. Prætor tamen, quia nihil intactum reliquit, super ea tractauit, vt. ff. de peti. hære. l. diuus. & in leg. j. in princ. ff. si pars hered. petat.

Nota, quod postquam hæres semel est adeptus possessionem rerum hereditariarum, non potest amplius in futurum intentare dictam actionem. Ratio est, quia iam est

SSI 4 dominus,

dominus, non hæres, & si cecidisti a possessione, compo-
tunt tibi alia remedia. vide. Barto. in l. j. ff. de fideicom-
missa, hæred. peti.

16 † Et an petitio hære. tollatur longo tempore, & qu-
tempore præscribatur, vide docto. in lege. hæreditari-
C. de peti. hære. & vide Bald. in leg. licet. C. de iure deli-
vbi dicit, quod ista actio durat xxx. annis. & vide eum in
l. si. de edicto diui Adria. & Alexan. in l. j. C. quando non
peten. par. Et qualiter formandus sit libellus in ista petiti-
ne hære. ponit. Spec. in titulo de iudicijs; & dicit corā, & a-
ago contra. p. qui possidet, seu tenet hæreditatem. T. ca-
ex testamento, vel ab intestato successi; vnde ago contra
eum, quod ipsam hæreditatem, seu bona. T. mihi restituat.
& eum peto ad id sententialiter condemnari: peto etiam
fructus perceptos, & qui percipi potuerunt; & ad hoc ego
petitionem hære. Et tu diligenter nota istam formam sub-
stantialem, & conclusiuam in ista actione. Sed aduerte do-
ctrinam Pau. de Castro in materia istius libelli, qui etiam
est valde utilis, & conclusiuus. Et sic remanet ad honorem
Dei expedita tota materia præsentis capituli.

DE CRIMINE LAESE MAIESTATIS,
& perduellionis, seu rebellionis.

Cap. LXXI.

S V M M A R I V M.

- 1 Crimen hoc omnia crimina excellit, item quid crimen læse ma-
iestatis.
- 2 Eximens aliquem reum confessum, vel condemnatum, e manibus
familie, an incidat in hoc crimen.
- 3 Mutuans pecuniam rebellibus, vel alia committens in damnum
sui Principis, utrum committat crimen læse maiest.
- 4 Quodnam dicatur crimen, quasi læse maiest.
- 5 Conspirans contra principem, qua pena puniri debeat.
- 6 Mater hoc crimen committens, utrum filia ob id aliquid patiantur.
- 7 Facientes illicita collegia, an teneantur hac lege.

8 Filiæ